

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»

**НА ТЕМУ: УДОСКОНАЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО
ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВАНТАЖІВ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ОЛСІДЗ
ТРАНС БАЛК»)**

Виконавець:

студентка 6 зф 13 групи ЦЗФН

Аркушенко Яна Володимирівна _____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Уханова Інна Олегівна _____

/підпис/

ОДЕСА – 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність кваліфікаційної роботи. Використання досягнень логістики на транспорті є запорукою підвищення ефективності вітчизняного транспортного комплексу та активізації його інтеграції у світову транспортну систему. Слід зазначити, що в останні роки транспорт, маючи колосальний стратегічний ресурс, виконує базову функцію в потокових процесах. Сьогодні як ніколи актуальними є завдання збільшення обсягів перевезень, підвищення економічної ефективності діяльності численних вітчизняних вантажних перевізників та експедиторів. Як свідчить закордонний досвід, якісного «стрибка» у транспортній сфері можна досягти лише за рахунок використання нових технологій забезпечення процесів перевезень, що відповідають сучасним вимогам та високим міжнародним стандартам, зокрема, за рахунок розширення освоєння логістичного мислення та принципів логістики. Адже за своєю суттю транспортна логістика як нова методологія оптимізації та організації раціональних вантажопотоків та обробки у спеціалізованих логістичних центрах дозволяє забезпечувати підвищення ефективності таких потоків, зниження непродуктивних витрат і витрат, а транспортникам бути сучасними, максимально відповідати запитам все більш вимогливих клієнтів та ринку.

Вітчизняні транспортні підприємства, які використовують логістику у своїй практиці, досягають більшої стабільності, передбачуваності, конкурентоспроможності, технологічності у перевезеннях, у тому числі у сфері експорту транспортних послуг. У перспективі саме логістика дасть можливість багатьом вітчизняним транспортним підприємствам поправити свої фінансові справи на внутрішньому та зовнішньому ринках, підвищити рейтинг, обсяги перевезень.

Для більш ефективного використання логістики кардинальних змін вимагають термінальні технології та технічна база, які використовуються під час обслуговування сучасних міжнародних транспортних потоків, збір, обробка, видача інформації про вантажопотоки, інформаційна підтримка управлінських рішень щодо оптимізації вантажопотоків, а такі важливі проблеми, як формування транспортних потоків та керування ними, що включають питання вантажознавства, вибору транспорту, складської переробки, стивідорських та інших операцій, маркетингу. Необхідний комплексний контроль над перевезеннями, що базується на широкому використанні сучасних електронних, комунікаційних, інформаційних технологій.

На Заході логістика вже не одне десятиліття успішно працює на транспортну галузь. І весь цей час ведеться пошук усіляких шляхів зниження та оптимізації загальних витрат на здійснення перевезень, підвищення економічної ефективності логістичної діяльності, покращення її інформаційного та технічного забезпечення. Причому підвищений попит на зарубіжних ринках мають, як правило, фірми, які пропонують нові, повніші комплекси логістичних та інших видів послуг. До них слід віднести, наприклад, аутсорсинг — максимальне звільнення підприємств-виробників від невласливих їм трудомістких і малоефективних функцій із постачання продукції та її збуту. Таким чином, актуальність розробок та вдосконалення транспортних логістичних ланцюгів і особливо мультимодальних

ланцюгів зростає. Вищевикладене обумовило вибір теми кваліфікаційної роботи магістра.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою дослідження є на основі аналізу міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення перевезення сільськогосподарських вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк» розробити рекомендації щодо його удосконалення.

Для досягнення поставленої мети були визначені наступні **завдання**:

- дослідити поняття, особливості та чинники міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення перевезення вантажів;
- узагальнити нормативні аспекти регулювання міжнародного транспортно-експедиторського забезпечення перевезення вантажів;
- дослідити методичні підходи до визначення показників міжнародного мультимодального транспортно експедиторського забезпечення перевезення вантажів;
- надати організаційно-економічну характеристику ТОВ «Олсідз Транс Балк» як суб'єкту ринку міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення;
- проаналізувати чинники впливу на міжнародне мультимодальне транспортно-експедиторське забезпечення перевезення сільськогосподарських вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк»;
- провести аналіз діяльності та ризиків міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення перевезення вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк»;
- запропонувати впровадження єдиної корпоративної інформаційної системи управління міжнародними вантажоперевезеннями «Бізнес Про 4» як фактор вдосконалення транспортно-експедиторського забезпечення ТОВ «Олсідз Транс Балк»;
- запропонувати впровадження методики кількісної оцінки економічних ризиків у мультимодальному перевезенні вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк».

Об'єктом дослідження є міжнародне мультимодальне транспортно-експедиторське забезпечення перевезення сільськогосподарських вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк» та процес його вдосконалення.

Предметом дослідження є теоретичні основи та практичні рішення щодо удосконалення міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення перевезення сільськогосподарських вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк».

Методи дослідження. Методологічною основою кваліфікаційної роботи є теоретичні положення економічної науки та праці вчених-економістів в галузі міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення вантажів. При написанні роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи: узагальнення та синтезу, порівняльного, статистичного та економічного аналізу, SWOT-аналіз. Робота здійснена з використанням офісного пакету MS Office - Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження. Для написання роботи проаналізовано монографічна та наукова література, Інтернет-джерела, статистична інформація Державної служби статистики України та Міністерства економіки, внутрішня звітність ТОВ «Олсідз Транс Балк».

Практичне значення результатів кваліфікаційної роботи полягає у наданні рекомендацій ТОВ «Олсідз Транс Балк» щодо удосконалення міжнародного мультимодального забезпечення перевезення вантажів.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (56 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 116 сторінок. Основний зміст викладено на 109 сторінках. Робота містить 32 таблиці, 23 рисунки.

Публікації та апробація результатів дослідження. За темою кваліфікаційної роботи підготовлено тези Аркушенко Я.В. «Аналіз впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища на міжнародне мультимодальне забезпечення перевезення вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк», видані у збірці I Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю (в онлайн-форматі) «Світова економіка та міжнародні економічні відносини: сучасний стан та перспективи розвитку», 3-4 листопада 2021 року (м. Одеса, Україна) обсягом 0,3 авт.арк.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВАНТАЖІВ»** розглядаються теоретичні аспекти здійснення міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення вантажів, визначається вплив внутрішнього та зовнішнього середовища на транспортно-експедиторське забезпечення вантажів у мультимодальних перевезеннях, узагальнено законодавчі умови здійснення такого забезпечення та методи його оцінки.

У другому розділі **«АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВАНТАЖІВ ТОВ «ОЛСІДЗ ТРАНС БАЛК»»** проаналізовано міжнародне мультимодальне транспортно-експедиторське забезпечення вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк», здійснено аналіз впливу чинників, що сприяють та заважають здійсненню міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк», визначено ризики діяльності підприємства.

У третьому розділі **«НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ТОВ «ОЛСІДЗ ТРАНС БАЛК»»** запропоновано напрями вдосконалення міжнародного мультимодального

транспортно-експедиторського забезпечення вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк», зокрема шляхом впровадження системи оцінки мультимодальних ризиків та впровадження систем управління транспортно-логістичним процесом за допомогою єдиної корпоративної інформаційної системи управління міжнародними вантажоперевезеннями «Бізнес Про 4».

ВИСНОВКИ

Таким чином, після проведення в кваліфікаційній роботі магістра дослідження можна зробити наступні висновки.

Міжнародні вантажоперевезення є операціями першочергової ваги в процесі організації зовнішньоекономічної діяльності. Їх затребуваність обумовлена тим, що для забезпечення нормальної життєдіяльності держави необхідний імпорт якої бракує продукції, а також експорт товарів власного виробництва. Сучасна логістична практика транспортування пов'язана з дедалі більшою експансією перевезень, що здійснюються одним експедитором (оператором) з одного диспетчерського центру та за єдиним транспортним документом (мультимодальні, інтермодальні, трансмодальні, А-модальні, комбіновані, сегментовані та ін.).

При інтермодальному перевезенні вантажовласник укладає договір на весь шлях прямування з однією особою (оператором). Оператором може бути, наприклад, експедиторська фірма, яка діючи протягом усього маршруту перевезення вантажу різними видами транспорту, звільняє вантажовласника необхідності вступати у договірні відносини коїться з іншими транспортними підприємствами. При здійсненні мультимодальних перевезень за межі країни (при експортно-імпортних операціях) істотного значення набувають митні процедури оформлення («очищення») вантажів, а також транспортне законодавство та комерційно-правові аспекти перевезень у тих країнах, якими проходить маршрут проходження вантажу. За характером діяльності транспортно-експедиторські послуги ділять на технологічні, інформаційно-довідкові, комерційні, сервісні та організаційні.

Набір законодавчих актів, що регулюють в Україні на національному рівні транспортно-експедиторську діяльність, досить невеликий і добре відомий гравцям галузі. Сфера транспортно-експедиторських послуг, зокрема, врегульовано Законом України «Про транспортно-експедиторську діяльність», Цивільним кодексом України та Господарським кодексом України. На жаль, Україна не є учасником таких важливих для експедиторів міжнародних документів як Конвенція про уніфікацію деяких правил в коносаменті (1924 г.), Конвенція ООН про морське перевезення вантажів (1978 г.), Конвенція ООН про міжнародні змішані перевезення вантажів (1980 р) та ін.

При дослідженні існуючих методів оцінки ефективності транспортно-експедиторської діяльності було виявлено, що раціональність технології обслуговування замовників характеризується в контексті конкретного учасника цих дій. В контексті можуть бути використані критерії оцінки мінімуму витрат на доставку вантажу та мінімуму передач вантажу, але в практиці ці показники можна ігнорувати, оскільки їх використання вважається недоцільним в контекст транспортно-експедиційних послуг промислових підприємств. В теорії виділяють

два основних підходи до оцінки ефективності транспортно-експедиторської діяльності – статистичний та динамічний. До статистичного підходу включають показники середньорічного прибутку, рентабельності, точки беззбитковості та періоду окупності. Динамічний підхід розглядає критерії чистого грошового потоку та чистої дисконтованої вартості.

Об'єктом дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю «Олсідз Транс Балк». Підприємство займається організацією транспортно експедиційного обслуговування при перевезенні вантажів на експорт. Основні вантажі це зернові та олійні культури, а також рослинні олії. Також має широкий досвід в організації складських послуг і організації мультимодальних перевезень. Зниження коефіцієнтів ліквідності є негативною тенденцією для ТОВ «Олсідз Транс Балк». Така ситуація може виникнути тоді, коли компанія вносить грошові кошти в частину своїх необоротних активів за рахунок короткострокових зобов'язань. Це не є добрим, оскільки підвищується ризик того, що фірма може не погасити свої поточні борги. Але, з іншого боку, з таким балансом кредитування діяльності функціонують багато організацій, серед яких деякі взагалі не залучають довгострокові кредити. В даному випадку, щоб уточнити ситуацію, потрібно звернути увагу на оборотність коштів компанії. Фірма може отримувати великий дохід, який не буде «затримуватися» в балансі, витягуючи при цьому прибуток як дивіденди, які виплачуються протягом року.

Картина щодо платоспроможності за балансовими даними може виглядати не дуже добре. Також такі показники можуть виникнути, коли стабільне або незначне зменшення обсягу короткострокових зобов'язань відбувається при відчутному скороченні обсягів оборотних активів. фондівдача в 2019 складає до 0,9 грн., а в 2020 р. - збільшилася до 0,96 грн. Відповідно, фондомісткість, як зворотний показник до фондівдачі, має зворотну тенденцію. Причиною такої динаміки є зростання виручки меншими темпами, ніж росли основні засоби. Фондоозброєність постійно збільшується, так як чисельність персоналу стабільна, а величина основних засобів зростає. Рентабельність основних засобів знизилася, так як темп зростання чистого прибутку нижче, ніж темп зростання основних засобів. оборотність оборотних активів збільшилася внаслідок збільшення виручки від транспортних послуг при зниженні середньої величини оборотних активів. В результаті збільшення оборотності з 5,61 оборотів до 8,21, період обороту знизився з 65,06 днів у 2019 р. до 44,46 днів в 2020 р.

Проаналізувавши SWOT-аналіз ТОВ «Олсідз Транс Балк», можна зробити висновок, що компанія досить молода на ринці експедиторських послуг, але в компанії досвідчене керівництво, що дозволить прискорити розвиток молодій компанії. Сильною стороною компанії є те, що компанія надає різні види послуг, що розширює можливість знайти більше клієнтів. Надання послуг сертифікації вантажу та страхування. Слабкою стороною є те, що компанія не має власного транспорту, що збільшує собівартість послуги та зменшує прибуток на кожну угоду. Зараз є зовнішньою загрозою, те що пандемія covid-19, що суттєво зменшує потребу покупати та продавати закордоном, тому зменшується попит на транспортні послуги.

Також слід відзначити, що у порівнянні зі ставкам 2019-2020 рр, 2021 р відрізняється підвищенням приблизно на 20%. В 2019 році ставка фрахта біла на рівні 890 долл, а в 2020 р. 930 долл. Ставка автотранспортування підвищилася на 30 долл. Це зумовлено великим попитом автотранспорту і підвищенням цін на паливо. Щодо міжнародного морського сполучення, то зараз є очевидний дефіцит на ринку порожніх контейнерів, через дисбаланс торгових відносин в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні і Південній Азії, та споживачами в Північній Америці. Основними товарами для експорту в Китайську Республіку є рослинні олії та шрот, кукурудза та пшениця. Рослинна олія та соняшниковий шрот є основними товарами для експорту ТОВ «Олсідз Транс Балк».

ТОВ «Олсідз транс балк» оперує в портах Південний (56 % товарообігу) та порт Одеса (44% товарообігу). Переважним видом транспорту є мультимодальні контейнерні відвантаження (57%), автотранспорт (15%), відвантаження на морське судно (28%). Аналіз ринку транспортних послуг дозволив виявити трьох перевізників, які відповідають логістичним вимогам до транспортування с/х вантажів. Ступінь задоволення цих перевізників обраної системи факторів оцінювалася незалежними експертами (опитано представників експортерів сільськогосподарських вантажів) за трибальною оцінкою: 1 - добре, 2 - задовільно, 3 - погано.

Обчислення відповідних рейтингів зведено у табл. 2.16. Обчислення рейтингу перевізника за кожним фактором у прикладі проводилося з урахуванням вагових коефіцієнтів, отриманих із розрахунку загальної кількості факторів, поділеного на відповідний ранг. Незважаючи на те, що за оцінкою експертів сумарний рейтинг у всіх перевізників (сума балів) виявився однаковим і рівним 10, облік рангу фактора з ваговим коефіцієнтом показав, що перевізник I (ТОВ «Олсідз транс балк») є кращим.

Одним з перспективних напрямів удосконалення організації міжнародної транспортної діяльності є впровадження заходу, спрямованого на підвищення ефективності управління перевезеннями за рахунок попереднього планування, контролю основних етапів перевезення, оптимізації взаєморозрахунків із замовниками та постачальниками послуг. Це означає впровадження єдиної корпоративної інформаційної системи управління вантажоперевезеннями «Бізнес Про 4». Система дозволяє провести попереднє планування і розробити оптимальні маршрути руху вантажу, враховуючи всі етапи: проходження контрольних точок, перевантаження, надання різних послуг на маршруті, а також час проходження окремих етапів і всього маршруту в цілому. Можливість складання різних проектів експедиції дозволяє зберігати історію варіантів пропозицій перевезення вантажів клієнтам. У підсумку, фахівці компанії можуть оперативнo запропонувати новому клієнтові різні варіанти вантажоперевезення, з яких він вибере оптимальний за вартістю і термінами маршрут.

У зв'язку з тим, що в ТОВ «Олсідз Транс Балк» до останнього часу не було фахівця в області Інтернет-маркетингу, то всі ці роботи виконували сторонні організації і щорічно на оптимізацію своїх Інтернет-сайтів і на Інтернет-маркетинг компанія витратила близько 50000 грн . Після залучення в штат компанії спеціаліста в області Інтернет-маркетингу всі ці роботи будуть виконуватися їм. Крім зниження

витрат на маркетинг, зростання Інтернет-продажів транспортно-експедиційних послуг ТОВ «Олсідз Транс Балк». Експертним шляхом визначено, що завдяки впровадженню клієнт орієнтованих заходів, компанії ТОВ «Олсідз Транс Балк» вдасться укласти договори з новими клієнтами і отримати заявки на перевезення великих партій вантажів, в результаті чого загальний обсяг прибутку збільшиться на 5%, 9% та 5% від впровадження кожного заходу в перший рік після впровадження розробленого заходу з залучення та утримання клієнтів.

Запропоновано провести оцінку ризикової стійкості ТОВ «Олсідз Транс Балк». Можна зробити висновок про незбалансовану ризикову стійкість ТЕО. Фактором, який вплинув на величину сукупного показника РС, є негативна величина коефіцієнта фінансової залежності, що у свою чергу пояснюється наявністю непокритих збитків організації. Ця методика дозволяє адекватно оцінити ризикову стійкість ТОВ «Олсідз Транс Балк» з метою формування та адаптації ризикової політики та стратегії ТОВ «Олсідз Транс Балк» до існуючих умов зовнішнього та внутрішнього середовища. Вона сприяє: більш ефективному формуванню, розподілу та використанню наявних ресурсів; ефективну обробку ризиків; скорочення тимчасових та трудових витрат і при цьому збереження можливості оперативно виявляти «вузькі місця» у діяльності. Основними перевагами методики є: практична спрямованість, системність та комплексність підходу, використання для оцінки інформації з традиційних джерел.

Розглянуто ризики, наслідки та запропоновані рішення для об'єкта «Навантаження, розвантаження та транспортування» ризик – несвоєчасна доставка. Проведено оцінку 4-х рішень, які пов'язані з цим ризиком та виберемо оптимальний. Пропонуються такі рішення (обробки) ризику «невчасна доставка». З метою вибору (оцінки) оптимального рішення щодо способів обробки ризиків несвоєчасної доставки вантажу використовуємо метод парних порівнянь. Найбільш вигідний варіант рішення - 1, так як вага цілей, що шукається найбільший: 0,5. Проведена оцінка ризиків свідчить, що один ризик (комерційний) є прийнятним, інші ризики виправданими. Неприпустимі ризики відсутні, отже, комплекс запропонованих автором заходів слід реалізувати.

АНОТАЦІЯ

Аркушенко Я.В., Удосконалення міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення перевезення сільськогосподарських вантажів (на прикладі ТОВ «Олсідз Транс Балк»).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2021 р.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є міжнародне мультимодальне транспортно-експедиторське забезпечення перевезення вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк» та процес його вдосконалення.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти здійснення міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення вантажів,

визначається вплив внутрішнього та зовнішнього середовища на транспортно-експедиторське забезпечення вантажів у мультимодальних перевезеннях, узагальнено законодавчі умови здійснення такого забезпечення та методи його оцінки.

Проаналізовано міжнародне мультимодальне транспортно-експедиторське забезпечення вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк», здійснено аналіз впливу чинників, що сприяють та заважають здійсненню міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк».

Запропоновано напрями вдосконалення міжнародного мультимодального транспортно-експедиторського забезпечення вантажів ТОВ «Олсідз Транс Балк», зокрема шляхом впровадження системи оцінки мультимодальних ризиків та впровадження систем управління транспортно-логістичним процесом.

Ключові слова: міжнародна логістика, міжнародне експедирування вантажів, транспортно-експедиторське забезпечення, мультимодальні перевезення вантажів.

ANNOTATION

Arkushenko Y., Improving the international multimodal freight forwarding support for the transportation of agricultural goods (on the example of Olsidz Trans Balk LLC).

Qualifying work for a master's degree in specialty 292 "International Economic Relations" in the educational program "International Economic Relations". - Odessa National Economic University. - Odessa, 2021

Qualification work consists of three sections. The object of the study is the international multimodal freight forwarding of goods LLC "Olsidz Trans Balk" and the process of its improvement.

The paper considers the theoretical aspects of the implementation of international multimodal freight forwarding, determines the impact of internal and external environment on freight forwarding in multimodal transport, summarizes the legal conditions for such provision and methods of its evaluation.

The international multimodal freight forwarding support of Olsidz Trans Balk LLC was analyzed, the influence of the factors promoting and hindering the implementation of the international multimodal freight forwarding supply of Olsidz Trans Balk LLC was analyzed.

The directions of improvement of the international multimodal transport and forwarding support of cargoes of Olsidz Trans Balk LLC are offered, in particular by introduction of system of an estimation of multimodal risks and introduction of control systems of transport and logistic process.

Key words: international logistics, international freight forwarding, freight forwarding, multimodal freight transportation.